

Groen onderwijs in België De buren in beeld

In Vlaanderen spelen dezelfde problematieken in het onderwijs als hier. Er zijn ook verschillen. In formulering, in aanpak en in oplossing. Oriëntatie op onderwijs, onderwijsontwikkelingen en groen onderwijs bij de buren.

De discussie over competentiegericht is ook in België volop aan de gang, aldus Luc Jacobs van het Land- en Tuinbouwinstituut van Sint Rembert in Torhout. "Binnen een maand neemt onze minister van onderwijs (onder dat ministerie valt groen onderwijs in Vlaanderen) een principebeslissing of hij deze weg al dan niet wil opgaan."

Het is een van de onderwijsontwikkelingen in Vlaanderen. Er zijn met het Nederlandse onderwijs overeenkomsten en verschillen. Dit artikel wil een beeld geven van het onderwijs in Vlaanderen en de positie van het groene onderwijs. Er volgen daar volgens Jacobs zo'n 3.600

leerlingen/studenten groen onderwijs. Hoe ziet het systeem eruit?

Onderwijssysteem

Na het basisonderwijs komt in België het secundair onderwijs. Leerlingen zijn 12 tot 18 of 19 en doorlopen drie groepen van telkens twee leerjaren (graden) en eventueel een specialisatiejaar. In de eerste graad is een deel van de vakken voor iedereen gelijk (Nederlands, Frans, wiskunde, aardrijkskunde, biologie, geschiedenis, godsdienst, muziek, sport, handenarbeid, technologische opvoeding). Daarnaast kiest de leerling vakken ter voorbereiding op een studierichting in de tweede graad.

Elke studierichting behoort tot een van vier onderwijsvormen: algemeen (ASO), technisch (TSO), kunst- (KSO) of beroepssecundair onderwijs (BSO). ASO is een brede theoretische opleiding; voorbereiding op hoger onderwijs (in bamastructuur). In TSO is ook veel algemene ontwikkeling; studierichtingen (met veel praktijkuren) leiden naar een beroep of een bacheloropleiding. KSO is gericht op kunstbeoefening zoals tekenen, musiceren en fotograferen.

BSO is vooral een praktische onderwijs-

vorm. De leerling leert het beroep door het zelf te doen, in stages en praktijk. Theoretische vakken dienen ter ondersteuning van de praktijk en worden zoals bij ons in het nieuwe leren vaak in een projectgerichte benadering aangeboden. BSO kent net als onze bol en bbl een voltijds- en vanaf 15 jaar ook een deeltijdsvariant.

In de derde graad wordt de gekozen studierichting verder uitgebouwd. Die derde graad kan aangevuld worden met een specialisatiejaar/voorbereidend jaar. Doel van dit jaar is een betere aansluiting op het hoger onderwijs of verdere verdieping. BSO kent nog een vierde graad; dat levert bijkomende beroepsbekwaamheid op, en ook een diploma dat toegang verleent tot hoger onderwijs. Ons vmbo kan vergeleken worden met de eerste en tweede graad van het BSO. TSO is vergelijkbaar met het Nederlandse mbo. BSO en TSO worden vaak op één school aangeboden.

Groen

Er bestaan opleidingen voor agrarisch onderwijs in TSO (zoals biotechnieken, landbouw, tuinbouw, dierenzorg) en BSO (landbouw, tuinbouw, paardrij-

Meer weten?

- www.ond.vlaanderen.be of onderwijs.vlaanderen.be
- www.klasse.be
- publicatie: 'Accent op talent'
- brochure: 'Onderwijs in Vlaanderen'
- www.vilt.be

den). In het specialisatiejaar van BSO is er bijvoorbeeld bloemsierkunst, groenbeheer en -verfraaiing, landbouwdiversificatie of manegehouder. Bachelors zijn er voor agro- en biotechnologie, milieuzorg, groenmanagement, landschaps- en tuinarchitectuur en ook voor leraar secundair onderwijs (voor biotechnieken, landbouw, tuinbouw). Er is onder meer een master voor diergeneeskunde en industriële wetenschappen in landbouw.

Rondom het groene onderwijs zijn veel ontwikkelingen. Duurzaamheid en biologische landbouw is een thema. De overheid stimuleert deze, onder meer in centra voor landbouweducatie. De overheid heeft in januari nog vier praktijkcentra opgericht voor betere samenwerking in het agrarisch onderzoek. Terwijl hier nog volop discussie is over excursieboerderijen – hoe zet je dat op, wat kan het betekenen voor het onderwijs? – zijn er in Vlaanderen naast 'zorgboeren' en 'vakantieboeren', ook 'educatieboeren'. Er zijn veel 'kijkboerderijen'. Opvallend is ook dat terwijl tien jaar ge-

leden de Vlaamse burgers behoorlijk negatief waren over de land- en tuinbouw het imago nu veel positiever is. Er speelde eerder bijvoorbeeld de hormonenkwestie en de varkenspest. De sector kreeg de raad om een brug te bouwen tussen landbouw en natuur. De kijkboerderijen waren een van de reacties op de negatieve resultaten van vroegere imago-onderzoeken.

De status van de Vlaamse landbouwer is nu aanzienlijk verbeterd. Er is veel eensgezindheid over onderwaardering van de boer. Mensen hebben meer bewondering en vertrouwen. Maar ze hebben ook nog steeds het idee dat de gemiddelde landbouwer laaggeschoold is. Volgens onderzoek van het Vlaamse Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw (VILT) is 'het beeld van de jonge, gedreven landbouwer die op basis van vakmanschap waakt over het duurzame rendement van zijn bedrijf nog onvoldoende doorgedrongen bij de Vlaamse bevolking.'

Nijverheid

Terug naar het onderwijs. Behalve over competentiegericht onderwijs en gerelateerd daaraan over EVC en EVK, wordt er onder meer gepraat over nieuwe financiering van leerplichtonderwijs en van hoger onderwijs, over onderwijskwaliteit en over duale systemen voor leren en werken.

Het is geen toeval dat onderwijs en werk bij elkaar in één ministerie zit, zo legt minister Frank Vandenbroucke uit in

een toespraak over zijn regeeropdracht. Het biedt de gelegenheid 'om bruggen te slaan tussen onderwijs en arbeidsmarkt, om meer en beter opgeleide mensen aan meer en betere jobs te helpen, om meer gelijke kansen in en voor onze samenleving te creëren.'

En competentiegericht onderwijs kan in zijn ogen een stevige pijler vormen voor een van die bruggen tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Het is, zo stelt hij, 'een specifieke vorm van onderwijs die ons leert om onze verschillende talenten optimaal te combineren en in te zetten, in functie van welbepaalde situaties.' Het 'klassieke kennisoverdrachtsysteem' is daar volgens hem veel minder op gericht en zal aan relevantie inboeten.

Dat geldt niet enkel het secundair onderwijs, maar ook het hoger onderwijs. Opleidingen zijn er, naast de verwerving van competenties van meer algemene of sociaal-maatschappelijke aard, gericht op beroepscompetenties. Gestoeld op beroepsprofielen die net als hier in samenspraak met de beroepsweld zijn opgesteld. De beroepsprofielen worden via overleg met vertegenwoordigers uit de nijverheid actueel gehouden. Net als in Nederland.

Verder kent ook Vlaanderen miniondernemingen van leerlingen, in het secundair onderwijs. In het hoger onderwijs hebben ze de Small Business Projects. Ook gericht op ontwikkelen van ondernemerschap. Het bedrijfsleven is actief betrokken en raakt sowieso steeds meer betrokken in het onderwijs. □

